

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiatehokas Eristeteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista.

Nyt lausunnolla oleva asetusta on valmisteluryhmä A:n piiriin kuuluvaa lainsäädäntöä. Ryhmä perustettiin kesällä 2024 ja valmius alkaa toimia oli elokuussa 2024. Rakennustuoteteollisuus RTT:n alla toimivan Energiatehokas Eristeteollisuus ry:n ja monen muun pettymykseksi valmisteluryhmää on hyödynnetty vain nimellisesti. Ryhmä kokoontui yhden kerran 7.11.2024. Kokousta ennen ei jaettu materiaalia etukäteen ja kokouksessa esitettyä materiaalia ei saanut jakaa ryhmän jäsenten toimesta. Kommentteja otettiin sähköpostitse vastaan viikon ajan kokouksen jälkeen ja yhteydenpito ministeriön toimesta loppui tähän, kunnes kiirastorstaina 17.4. pidetyssä kansallisen seurantaryhmän kokouksessa avattiin 28.4. lausunnolle tulevien asetusten sisältöä. Tuolloinkaan mitään materiaalia ei jaettu etukäteen eikä asetusalun luonnoksista myöskään jälkikäteen.

Olisimme toivoneet, että nyt lausunnolla olevia asetuksia olisi käsitelty samaan tapaan talvella valmisteluryhmä A:n kokouksissa, mutta näitä ei järjestetty tuota yhtä kokousta lukuun ottamatta lainkaan. Tämän takia meiltä ja varmasti myös monelta muulta taholta tulee paljon kriittistä lausuttavaa, koska osa ehdotettavista muutoksista vaikuttaa erikoisilta eivätkä välttämättä liity lainkaan direktiivin aiheuttamiin muutostarpeisiin. Ymmärrämme, että asetusten uusimisella on kiire ja tekeviä työkäsia on vähän, mutta nyt käytetty toimintatapa vain pahentaa tilannetta, koska mennessä vuotta ei hyödynnetty asetustekstin selkeyttämiseksi ja alan toimijoiden hyväksynnän hakemiseksi. Kaikki annetut lausunnot on käsiteltävä asianmukaisesti, kiire ei voi olla tekosyy jättää lausuntokierrosten lausuntoja käsittelemättä.

Direktiivin implementoinnille on alle vuosi aikaa jäljellä. Toivomme, että tämä aika käytetään tehokkaasti hyödyntäen alan asiantuntemusta. Kun sisältö käsitellään useasta näkökulmasta jo valmisteluvaiheessa, päästään itse lausuntokierroksella helpommalla, kun asetusten sisältö ymmärretään paremmin.

Rakennusten energiatehokkuus on keskeinen tekijä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja energian kulutuksen vähentämisessä. Uudelleen laaditulla rakennusten energiatehokkuusdirektiivillä, joka astui voimaan 29.5.2024, pyritään vastaamaan näihin haasteisiin. Direktiivin tavoitteena on vähentää rakennetun ympäristön päästöjä ja energiankulutusta, ja se tuo mukanaan uusia vaatimuksia rakennusten energiatehokkuudelle.

2 §

2 § 1-3 momentissa on annettu energiamuotokertoimet erikseen päästöttömille rakennuksille, niiden uusiutuvalla energialla ja uusiutumattomalla energialla. Direktiivi edellyttää päästöttömien rakennusten osalta uusiutuvan ja uusiutumattoman energian raportointia energiaselvityksessä. Nyt ehdotetut kertoimet eivät kerro tätä tietoa, koska kertoimet pohjautuvat poliittisesti päätettyihin kertoiimiin, joita vielä jostain syystä halutaan pienentää 25 %. Rakennuksessa käytettävää energiaa ja sen alkuperää selvitetään tarkemmin ilmastoselvityksessä ja ehdotamme Rakennusteollisuus RT:n lausuntoa tukien, että tämä selvitystarve siirretään osaksi ilmastoselvitystä. Tällöin asiaa oikeasti osaava asiantuntija myös samalla raportoi rakennuksen energian lähtötietoja todelliseen tietoon perustuen.

2 § 4-5 momentissa on ehdotettu mahdollisuus pienentää rakennuksen E-lukua, mikäli verkkokohtaisen uusiutuvan energian osuus on suurempi kuin rakentamislain 14 §:ssä mainittu 52 %. Vaadimme Rakennusteollisuus RT ry:tä ja Rakennustuoteteollisuus RTT ry:tä tukien tätä mahdollisuutta poistettavaksi lainsäädännöstä. Rakennuksen käyttämän energian alkuperä ei liity rakennuksen E-lukuun tai energiatehokkuuteen. On tärkeää, että rakennus aiheuttaa elinkaarensa aikana mahdollisimman vähän päästöjä, mutta asia tulee ottaa huomioon ilmastoselvityksessä, jossa käsitellään muutkin ympäristövaatimukset. Nyt ehdotetulla muutoksella hävitetään käytännössä kokonaan energiatehokkuustoimenpiteiden merkitys, jos uusiutuvaa energiaa käyttämällä saa E-luvun jopa puolitettua. Vähähiilisyyys on tärkeää, mutta nyt ehdotettu paikka on täysin väärä. Ehdotamme, että sama menettelytapa otetaan käyttöön ilmastoselvityksen hiilijalanjäljen laskennassa; mikäli sähkön tai kaukolämmön verkkokohtaiset päästöt ovat CO2data.fi:n valtakunnallista keskiarvoa pienemmät, voi tämän ottaa huomioon hiilijalanjäljen laskennassa. Rakennus on oltava jatkossakin energiatehokas ja se osoitetaan Suomessa E-luvulla, johon ei tule sotkea enää nykyistä enempää ympäristömuuttujia. Lisäksi ainakin asetustekstin pohjalta uusiutuvan sähkön hyödyntämistä ei kielletä, joskin emme ymmärrä, mitä voidaan tarkoittaa verkkokohtaisella uusiutuvan sähkön osuudella, Suomessa kun on yksi valtakunnallinen sähköverkko. Sähköstä uusiutuvaa alkaa olla jo 95%, voisiko tätä käyttää Tilastokeskuksen tietoon perustuen ja tipauttaa E-lukua todella alas tekemättä yhtään energiatehokkuustoimenpidettä? Ehdotettu mahdollisuus siis sallisi rakennusten kuluttaa nykyistä enemmän energiaa, kunhan se on uusiutuvaa; tätä tuskin komissio tai Suomen valtiokaan haluaa.

3 § tulee poistaa samalla, kun 2 § verkkokohtaisen uusiutuvan energian käyttömahdollisuus poistetaan. Pykälä on kokonaisuudessaan hyvin sekava, sisältäen mm. vääriä sanajärjestyksiä. Vaikka asetus tulee voimaan toukokuussa 2026, aletaan sitä soveltaa vasta 1.1.2028 alkaen. Jos rakentamishankkeeseen ryhtyvä haluaa tehdä määräystasoa parempaa, ei sitä ole kielletty nytkään.

Lopuksi

Energiatehokas Eristeellisyys ry toivoo lausuntokierroksen jälkeistä jatkovalmistelua tehtäväksi hyvässä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Peter Lind

Toiminnanjohtaja

Energiatehokas Eristeellisyys ry

040 356 5995

peter.lind@rt.fi

Lind Peter
Energiatehokas Eristeellisyys ry